

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindellicorum, 1708

Quæstio XXXII. In Tit. XXXII. De Conversione Conjugatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

QUÆSTIO XXXII.
IN TIT. XXXII. DE CONVERSIONE
CONJUGATORUM.

2826 **P**ostquam actum est generatim de Regularibus, & transeuntibus ad Religionem; hoc titulo agitur de speciali casu, quo *Conjugati* relicto seculo, statum Regularem amplecti volunt. Quoniam autem jam alibi diximus, licere conjugibus, relicto matrimonio *rato tantum*, transire ad Religionem, ac in ea etiam, si voluerint, profiteri, sic, ut secuta professione solenni in Religione, per Sedem Apostolicam approbata, matrimonium illud, *ratum tantum*, & necdum consummatum, etiam quoad ipsum conjugale vinculum dissolvatur, & remanenti in seculo liberum fiat ad alias nuptias convolare: specialis hoc titulo tractanda quæstio est de *Conjugibus, post consummatum matrimonium*, conversionem, seu transitum ad Religionem amplectentibus, de quo etiam V. l. 4. Decretal. à n. 444.

ARTICULUS I.

De conditionibus, ut unus Conjugum valide transeat ad Religionem.

2827 **L**oquimur de Coniuge *post matrimonium consummatum*; privilegium porro, concessum Conjugibus pro ingressu Religionis ante matrimonium consummatum; & tempus, intra quod illis hoc liceat? exposuimus lib. 4. à num. 461. ubi an hoc etiam liceat, esto conjunx primo bimestri per alterum vi sit oppressus? *ibid.* à n. 464. Demum etiam quo jure professio solennis, matrimonio rato, & non consummato superveniens, illud ditimat: *loc. cit.* num. 445. quibus positis:

2828 De quæstione, quid requiratur, ut unus ex conjugatis licite possit transire ad statum religiosum, ac in eo rite profiteri: plures Canones extant super eo tractantes. Nam c. *Præterea*. 1. h. t. ha-

betur, quod si vir, qui *sine licentia Uxoris sue* monasterium ingressus, fortè professionem fecit, uxore in seculari habitu remanente, nec ad religionem transeunte, aut perpetuam continentiam vovente, nisi *uxor ad religionem transferit, aut castitatem servare promiserit*, debeat, ac possit ab Episcopo de monasterio revocari; quia cum una caro sint effecti, non debet una pars in seculo manere, & altera ad religionem, & castitatem transire. Deinde, c. *Cum sis*. 4. cod. Alexander III. Exonensi Episcopo scribit: Sanctorum Patrum institutioni obviare, ut vir *uxore sua in seculo remanente*, aut uxor viro suo *non assumente religionis habitum*, debeat ad Religionem transire, nisi uterque ad religionem migraverit, vel uxor ita senex sit, & sterilis, quod sine suspitione possit esse in seculo, dissimulare poteris; ut vir ea in seculo remanente, & castitatem promittente, ad religionem transeat.

Tertiò idem Pontifex scribens Strigoniensi, & Colocensi Archiepiscopis, *Conjugatus*, inquit, *ad monasterium converti desiderans, prohibetur suscipi, nisi uxor ejus conversatur*; nam cum unum utrorumque corpus, conjugii copulatione, sit factum, incongruum est, partem converti, & partem in seculo remanere; nec recipitur apud Deum illius viri conversio, cujus sequitur conjugalis fœderis prostitutio. Cum igitur cœtus Clericorum longè præmi-
neat cœtui Monachorum (ut ita aliquando bonus Monachus vix bonum Clericum faciat) *nullus conjugatorum est ad ordines sacros promovendus*, nisi ab uxore, continentiam proficiente, fuerit absolutus, ut fiat deinceps de carnali copula spirituale conjugium, per c. *Conjugatus*. 5. cod.

Quartò, idem Priori, & Fratribus
S. Joan.

S. Joannis præcipit, ut Uxoratus sine licentia uxoris in Religionem nullatenus recipiatur; quæ, si integræ opinionis existit, Marito in Religionem recepto, publicè in conspectu Ecclesiæ continentiam professæ, poterit in propriâ domo cum filiis, & familia permanere; si autem suspicione non careat, se à conversatione secularium removeat, & in loco religioso perpetuò Deo serviat; c. Uxoratum 8. eod.

Quintò Innocentius III. rescribens Pisano Archiepiscopo, cum Vir, & Uxor ait, una caro per copulam carnalem efficiantur, nec una pars converti possit ad Dominum, & altera in seculo remanere, non esse alteram recipendam ad Religionem, nisi aliqua perpetuam continentiam repromittat, & vitam mutet, nisi sit ejus ætatis, ut sine suspicione incontinentiæ possit in seculo remanere. c. Ad Apostolicam. 13. h. t. plures ejusmodi textus passim habentur h. t. ut c. Ex parte. 9. eod. ibi: quia verò licet prædictus Vir Uxore suâ remanente in seculo de jure ad Religionem nequiverit transire; c. Placet. 12. eod. ubi dicitur, quod votum Uxoris, quæ, credens virum suum mortuum, habitum monachalem assumpsit, viro reverso, non tenuerit in præjudicium mariti; c. Accedens 17. eod. ubi dicitur, quod Uxor maritum professum repetere possit non obstante licentiâ proficendi per metum extorta, ut exponit rubrica dicti c. Demum c. Dudum. 20. eod. ubi habetur, quod si conjuges se ad invicem absolverunt, continentiam promittendo, & uterque, vel alter eorum religionem proficetur, alter alterum repetere non potest.

2831 Ex his juribus deducitur, 1. inter conditiones, ut unus conjugum, post matrimonium consummatum; licitè transeat ad Religionem, ac in ea validè profiteatur. 1. requiri consensum alterius conjugis; secus etiam professum, repeti posse à remanente, ut constat ex dict. c. præterea in num. 2828. & talem professum (cum ejus professio irrita sit, nec in alterius præjudicium à Deo recipiatur) posse, etiam autoritate propriâ, ad seculum redire, saltem ubi constat, quod sine alterius consensu professus sit, & superior illi reditum in-

dulgere recusat. Et ideo, qui facit professionem in vitâ Uxore, & deinde cogitur ad illam redire, mortuâ Uxore non tenetur ingredi Monasterium ex c. Quidam intravit. 3. h. t. ibi: ratione voti ad Monasterium non tenetur redire. V. Sanchez lib. 7. Matrim. D. 34. à n. 10. quod verum est, etiam si post reditum ex Monasterio ad Uxorem, hæc memoria. Nam votum Religionis, seu religiosæ professionis, Uxore invitâ emissum, omnino est irritum, & nullum, & nullam obligandi vim fortitur, ut per Sanchez dict. lib. 7. D. 34. n. 10. Quia votum, semel irritatum, amplius non assumit vires, ut per Navarr. in man. cap. 12. num. 66. Petr. de Ledefina in Summ. tom. 2. tract. 10. cap. 7. dub. 2. circa primam conclusionem dict. 4. Azor part. 1. cap. 17. q. 4. & q. 11. Sayr. in clayi Regia lib. 5. cap. 8. num. 7. plures Doctores refert Sanchez in præcepta Decal. tom. 1. lib. 4. cap. 26. num. 4.

Not. præterea, conjugatum, consummato matrimonio, de sui conjugis licentiâ (etiam prætermisâ Episcopi licentiâ) quantum est ex hoc c. licitè, ac validè in Religione profiteri; per c. si vir 23. 27. q. 2. junctâ gloss. V. Conscientia; & sequitur ex c. 1. h. t. ubi habetur, quod Vir, ignorante Episcopo, sed cum licentiâ Uxoris professus, per Episcopum possit ad thorum Uxoris revocari; si Uxor non transeat ad religionem, aut promittat continentiam perpetuam; ergo si hoc etiam Uxor præstet, valebit ejus professio, etiam ignorante, consequenter non consentiente Episcopo facta.

§. I.

An Conjugatus validè profiteatur Religionem cum sola licentiâ alterius?

2832 Duo, cum sola licentiâ alterius; atq; adeo, esto alter nec edat votum perpetuæ continentiæ, nec Religionem ingrediatur? Requiritur etiam alterutrum, ut licitè profiteatur, deduci potest ex juribus supra relatis à n. 2827. Sed quæstio est, an, præter alterius licentiâ, saltem alterutrum, ad valorem professionis, cum alterius licentiâ factæ id requiratur? loquor autem de alterius licentiâ, seu consensu liberè dato, & concessio, ut alter

alter in Religione professionem edat; quoposito, *u.* professionem sic factam esse validam, esto remanens in seculo nec perpetuam continentiam voveat, nec Monasterium, vel Religionem ingrediatur, ratio hujus est, quia nullo jure irritatur talis professio cum licentia alterius conjugis facta, tamen si dans licentiam nec perpetuam continentiam voveat, nec Religionem ingrediatur.

2833 Ratio etiam desumi potest ex ipsa juris dispositione. 1. ex c. *Agathosa*. 21. 27. q. 2. ubi resolvitur, quod, si dicta Mulier Agathosa marito suo licentiam dedit edendi professionem religiosam, ipsa verò se mutare promisit, Vir debeat in Monasterio remanere; & ipsa compelli, ut, quod promisit, impleat; ex hac autem resolutione sequitur, professionem mariti validam fuisse, cum consensu Uxoris factam, esto hæc nec votum castitatis emisit, nec religionem, seu conversionem suscepit; nam promissio futuræ conversionis non est conversio. 2. c. *Ex parte*, ubi Vir in infirmitate, de consensu Uxoris facto continentiam Monachalem habitum assumens (esto nunquam intraverit Monasterium) indepra valetudine, retinens Uxorem, ac eam mortua ducens aliam, jubetur hac dimissa, transire ad Monasterium. Valuit igitur cum Uxoris licentia emissum votum illud cum assumptione habitus monachalis in vim legitimæ professionis (aliàs enim secundum matrimonium non fuisset irritum, nec sub censura compelli potuisset ad Monasterium) & tamen Uxor nec continentiam vovit, nec Religionem intravit.

2834 Dices: in pluribus locis hujus tituli habetur, quod unus conjugum, post matrimonium consummatum, non possit religionem ingredi, & in ea professionem emittere, nisi alter conjunx det licentiam; & tunc si hic sit senex, & extra incontinentiæ periculum, secundum Episcopi judicium versetur, in seculo permanere permittitur: dummodo in facie Ecclesiæ, videlicet coram Episcopo, & testibus perpetuam continentiam voveat: Sin autem conjunx remanens sit juvenis, aut non extra incontinentiæ periculum, versari videatur, etiam ipse Religionem ingredi debet prout aperte colligitur ex juribus relatis supr. à nura.

2827. *u.* ex his rectè sequi, nullum conjugem posse licet, etiam consentiente altero, Religionem ingredi, ac profiteri, nisi remanens vel emitat votum continentiam; & Religionem ingrediatur, quando est periculum, vel suspicio incontinentiæ; vel saltem edat votum continentiam; si jam sit senex, & extra suspicionem incontinentiæ: vel demum ambo convertantur, & Religionem ingrediatur; sic jura superius allata: Ceterum esto dicant, sine dictis conditionibus non posse fieri professionem ab altero illud tamen non posse non importat dispositionem annullativam actus, ut constat ex dict. sed præcisè prohibitivam.

Not. præterea, ut professio unius è conjugatis licite fiat, requiri, quod alter, remanens in seculo, emitat, vel saltem promittat emittere votum continentiam perpetuam, vel ambo convertantur; ubi tamen nota, non requiri determinatè utriusque ingressum ad Monasterium; sed si Uxor remanens in seculo sit senex & sterilis (ratione ætatis, non naturæ ut ait gloss. in c. *Cum sit*. V. *sterilis*) sufficere, quod emitat votum continentiam perpetuam, licet remaneat in seculo, modò absit suspicio de incontinentia, ut habetur c. *cum sis*, ibi: *verum si ita Uxor senex est, & sterilis, quod sine suspitione possit esse in seculo*, & cit. c. *Uxoratus*; ibi: *si autem talis, quæ suspitione non careat*; & in cit. c. *Ad Apostolicam*; ibi: *nisi forte sit ejus ætatis, ut sine suspitione valeat in seculo remanere*. Et in c. *significavit* 18. h. t. ibi: *si est ita & est talis ætatis, de qua suspicio haberi non possit*; ergo. utriusque ætatis sit conjunx remanens in seculo, si tamen de eo sit suspicio incontinentiæ, non sufficit, quod votum perpetuum continentiam ediderit; quia Canones periculo incontinentiæ consulere voluerunt.

2836 Si tamen Uxor, præsertim Juvenis, quæ Viro dedit licentiam proficendi religionem, esset suspecta de periculo incontinentiæ, ut possit vir ejus, etiam cum ipsius licentia licite profiteri eam etiam cum voto perpetuæ castitatis remanente in seculo, sed simul opus foret, quod & ipsa intraret Monasterium; collat ex c. *cum sis* de quo supra & c. *Uxoratus*, ibi: *neque sufficit uxorem licentiam dare, nisi integra opinio existat, ita, ut* nulla

nulla sit suspicio, illam ad secunda vota, vel alias nuptias transuram, vel incontinenter videturam; cum enim illa in propria domo, cum filiis suis, & familia, poterit permanere, si publicè in Ecclesia votum continentia edat. Sin autem talis fuerit, ut incontinentia suspicione non careat, tum à seculari hominum conversatione remota, in loco religioso, ubi DEO seruiat, edito voto continentia, perpetuò commoretur, & c. ad Apostolicam, relato in præmissis.

2837 Ex hoc nascitur quæstio, an, quando ad licitam Viri professionem non sufficit licentia Uxoris, & emissum ab hac votum perpetuæ continentia; sed etiam, quod ingrediatur Monasterium, prout hoc exigitur, ubi est suspicio de periculo incontinentia, si remaneret in seculo; an inquam, hoc intelligatur de ingressu Religionis per professionem? an de solo ingressu per commorationem in Monasterio, citra obligationem seu amplexum ipsius status religiosi?

2838 Ad hanc quæstionem sic respondet Pirhing b. t. n. 5. §. not. 2. ad licitam professionem conjugati non satis est, si alter conjux sit adhuc juvenis, & religionem ingrediatur, ut ibi inclusus à vagationibus arceatur: sed requiritur, ut etiam professionem emittat, ut colligitur ex c. Uxoratus 8. ibi: *Et in loco religioso, ubi DEO seruiat, perpetuò commoretur, h. t.* Nam, si ingrederetur solum ad vitandas suasionem vagandi, includeretur in Monasterio velut in carcere: non autem intraret, ut DEO seruiat.

Idem, ait, clarius haberi, ex c. cum sis, 4. h. t. ibi: *nisi uterque ad Religionem migraverit, h. t. Et ex c. i. eod. ibi: nisi Uxor ad Religionem transferit; non autem transit, si non profiteatur, Et ex c. Agathosa 21. in fine, ibi: postquam copulatione Conjugii Viri, atque mulieris, unum corpus efficitur, non potest ex parte converti, Et ex parte in seculo remanere: at non dicitur converti, sed in seculo manere, si non profiteatur.* Abb. in cit. c. Uxoratus, n. 3. & in c. Accedens 17. n. 2. h. t. ubi ait, in illo cap. narrari factum, non statui jus, Sanchez cit. D. 32. n. 4.

2839 Sed his non obstantibus, magis placet sententia P. Henrici Wagnereck, in c. Uxoratus 8. h. t. qui in Exegesi ad ea verba

Tom. III.

in religioso loco commoretur, quæ habentur in eo c. à nobis relato superius notat, dubium esse, an, cum jubetur conjux, quæ viro licentiam dedit Religionem ingrediendi, sed juvenis aut suspecta teneatur ita in loco religioso commorari, ut Religionem profiteatur, vel, ut ibi maneat custodia causa, ad vitanda incontinentia pericula subjungit: *mibi placet, non teneri ad proficendum, nisi emiserit votum Religionis, sed solum ad manendum in Monasterio custodia causa, ut sentit Innoc. c. i. V. servare & c. significavit inf. Archid. c. qui uxorem 33. q. 5. n. 2. Palacius 4. D. 27. d. 2. qui addit reclusionem duraturam, quo usque sit senex, & cesset incontinentia suspicio. Ratio fundamentalis est; quia contra propriam voluntatem nemo cogi debet ad professionem religiosam. c. Integram. 32. q. 2. Si qui autem Canones videntur imperare ipsam professionem, debent & possunt ita explicari, ut necessitatem professionis religiosæ non inducant, quidquid in contrarium doceant aut distinguant alii cum Sanchez l. 7. Matr. D. 32. à n. 27.*

Nec aliud evincunt rationes in contrarium allatæ à n. 2838. ad r. ex c. Uxoratus & ea verba: *in religioso loco commoretur, ut DEO seruiat*, sufficienter verificari subtractione occasionem vagandi; quia ibi non requiritur actuale servitium divinum (aliàs, si etiam professa hoc omitteret) professio alterius non valeret; sed solum intelligitur major occasio ad DEO servendum, quam esset manendo in seculo; quod utique habetur commorando in loco religioso præcisus occasionibus externis vanitatum, de quibus periclitari suspecta est.

Ad alterum ex c. cum sis, & similibus & ea verba: *ad Religionem migrare, vel transire, aut converti*, non importare determinatè actum professionis in Religione, vel obligationem ad illam; & rectè intelligi de transitu ad Religionem, hoc est Religiosum claustrum, seu locum, vel in eo etiam proficendo vitam regularem; vel solum commorando inter Regulares, ut præcisus seculi vanitatibus divino quis obsequio commodius seruiat, & à periculis peccatorum remotior sit; nam & hæc vera conversio, cum à periculis, & vanitate homo se segregat, ac recipit in locum illis non expositum.

Nnnn

Præter

2841

Præter dicta *not.* 1. esto non requiratur Episcopi licentia, ut unus conjugum cum alterius licentia *valide* profiteatur in Religione, ut diximus superius, requiri tamen, ut *licite* profiteatur, propter præceptum Ecclesiæ; 2. nerevocari possit ex Monasterio, sicut revocari potest, quando conjunx, qui dedit licentiam, manet in seculo sine voto continentia, de quo V. Sanchez *l. 7. D. 32. a. n. 2.* nam, si professus esset, altero remanente in seculo, priusquam iste votum continentia emisit, etiam sine licentia Episcopi revocari poterit; quia jus non permittit, unum esse in Religione, alterum absque voto alterius in seculo, de quo V. Wagnereck ad c. *Præterea* *l. h. t. à S. Not. 2.*

2842

Not. 2. Etsi quidam velint, quando conjunx manens in seculo votum castitatis emittit, sed juvenis est, aut de incontinentia suspectus, posse professum revocari, ut *juxta h. t. sentit gl. in c. significavit. infr. & seq.* Host. *in sum. h. t. n. 8.* item in *c. significavit. n. 2.* ac Joan. Andr. *ibid. n. ult.* quia manens in seculo non præstitit, quod de jure requiritur (deberet enim, si juvenis est, & in periculo incontinentia, non solum vovete castitatem, sed Religionem intrare. c. *Cum sis c. Uxoratus. c. Cum ad Apostolicam*) verius tamen esse, (quod cum multis aliis tenet Sanchez *cit. n. 9.*) quod conjunx, quantumvis juvenis, manens in seculo, si non solum alteri sponte concedat licentiam profitendi, sed etiam voveat castitatem, cessit jure suo, & licet dicti Canones requirant in juvene ingressum quoque Religionis, non tamen ideo concedunt facultatem alterum ex Monasterio revocandi, si id non fiat; neque pugnat cum hoc titulo; nam iste solum eo casu revocationem concedit quando conjunx alter Religionem non intravit, aut votum perpetua castitatis non emisit, alii vero Canones de revocatione nihil disponunt.

2843

Not. 3. in quaestione, an, quando conjunx, qui dedit alteri licentiam profitendi religionem, manet in seculo, & nec continentiam vovit, professus ad hanc possit revocari? probabilior videri sententiam, quæ distinguit, & docet, si uxor conscia sit, ad quid de jure teneatur post datam licentiam, non esse locum huic revocationi, secus, si illius

sit ignara. Quia, si habitâ hac notitiâ, nihilominus dat licentiam, censetur eo ipso vovete, & ad id se obligare, quod ad irrevocabilem viri ingressum requiri novit; Secus est, si hujus juris sit ignara; videtur enim famina per ignorantiam excusari; secus est de viro, quia ignorantia facti, non juris excusat, ut habet reg. juris in 6. sed idem dicerem de viro valde rudi, aut talis notitiâ parum capaci, ita Sanchez *cit. n. 14.*

Not. 4. professum in casu, quo revocatur ad alterum in casibus, ubi hoc fieri debet juxta præmissa, teneri quidem alteri petenti reddere debitum; quia per hoc illi jus suum sublatum non est, nec ulius ejus ullo voto, vel præcepto interdictus, si continentiam non vovit; non tamen posse petere, quia quoad usum sui juris voto solemniter continentia in professione, facto sibi, non alteri præjudicavit; quia tamen per illum reditum non tollitur vinculum religiose professionis, ut recte notat Sanchez *cit. n. 5.* contra Palacium, & Vegam: Uxore mortuâ tenebitur reverti ad suam Religionem, quod etiam videtur dicendum, si Uxor ipsa sub hoc eederet continentia votum, vel profiteretur Religionem.

Not. 5. si unus conjugum cum alterius consensu animum probationis in Monasterio ingressus, & necdum finito, nec probatione factâ revertatur ad seculum, eum teneri redire ad alterum, qui remansit in seculo, esto is votum continentia emisisset, tum quia in hoc casu votum illud censetur emissum dependenter a professione secutura, tum qui alteri non profitemi præjudicare nec debuit, nec potuit, si professio non sequeretur.

§. 2.

An unus Conjugum, altero invito religionem professus, teneatur ad perpetuam continentiam.

Quæstio procedit de professione post matrimonium consummatum, factâ, ignorante, vel invito altero, atque adeo sine licentia illius. Talem porro professionem esse irritam, ac nullam, constat ex dictis, & habetur 33. q. 5. c. *Qua* in 6. juncta gloss. in c. *Placet* 12. h. t. *U* usquequaque non tenuerit, quæstio tamen est, an, licet illud votum solennis continentia

mentia in ejusmodi professione nulliter facta talem conjugem non obliget in vi professionis, seu voti solennis, obliget tamen in vi voti simplicis? Hæc quaestio continetur in c. *Placet*, cit. Cum enim Coelestinus III. consultus esset, an mulier, quæ credens mortuum maritum, habitam religionis assumpsit, eoque reverso, de Monasterioeducta, post obitum viri ad Religionem compellenda sit? respondit: votum mulieris fuisse obligatorium, quatenus se poterat obligare, videlicet se non exacturum carnis debitum, quod erat in ejus potestate; redire verò ad seculum, non in ejus, sed mariti potestate erat. & ideo quoad ipsam tenere votum, nec post viri obitum desisse, imò ad eum casum, à quo poterat incipere, pervenisse. Consultus itaque esse, ut ad Monasterium redeat; si verò ad hoc induci non possit, credit Pontifex, ipsam invitam non esse cogendam.

2847 Ex hac responsione Pontificia, quæ etiam habetur in c. *Quidem* 3. eod. plures deducunt, votum castitatis, post matrimonium consummatum, etiam in religiosa professione emissum ab uno conjunge, absque alterius licentia, valere, & obligare votentem quoad ea, quæ sunt in suum præjudicium, ut sunt, redire ad seculum altero ipsum non repetente à Religione; vel si repetatur (cum talis professio in vi professionis nulla sit) & ad alterum redeat, petere debitum; vel eo mortuo licitè inire matrimonium; ita complures apud Barbof. in *dict. c. Placet n. 1. & seqq.* imò Diana *tom. 2. rr. 7. resolut. 51.* cum quidam ex metu professus assereret, sibi ex hoc non esse interdictum matrimonium inire, respondet, ipsum toto cælo errare; quia, licet votum castitatis quod professionem faciens per se, & principaliter emittit, non valeat ut solenne, valebit tamen eo modo quo valere potest, nempe tanquam simplex, pro quo allegat hoc ipsum cap. *Præerea*. Palud. in 4. *D. 37. q. 1. à 2.* Sanchez *l. 7. D. 27. n. 13.* Tiberium *Instruct. ordinand. c. 11. q. 80.*

2848 Verum hæc doctrina non potest admitti. Nam, quando dicitur in casu dato, votum nulliter professi emissum in professione sine licentia alterius conjugis valere eo modo, quo valere potest juxta c. *Unicum*, de despons. impub. in 6. intelli-
Tom. 111.

gitur de voto, quo quis serio & sponse intendit profiteri, non autem, si coactè, etiam coactione solum conditionali, seu ex metu gravi; talis enim revera nec præsumi prudenter potest, se velle obligare omni modo, quo potest; sed ad summum, quo debet, ut malum, quod metuit impendère sibi cæteroquin, evitet. Quare dicendum, professum ex metu sine alterius conjugis licentia, non teneri etiam voto simplicis ad non petendum debitum; nec prohiberi à secundo matrimonio soluto primo; nec altero mortuo teneri ad religionem redire, si evocatus est ab altero, & etiam non repetitum, posse de Religione abire.

Aliud dicendum, si revera serio, spon- 2849 re, ac liberè professus est; nam, esto tali casu, professio, sine alterius licentia, in Monasterio emissà, sit irrita, nec in eo producat obligationem voti solennis; obligabitur tamen in vi voti simplicis, consequenter, ut esto ab altero repetitus, teneatur illi petenti reddere debitum; tamen exigere non possit; nec licitè, etiam mortuo altero, inear aliud matrimonium, cum in hoc sibi præjudicare potuerit, & merito, juxta cit. c. *unicum*, præsumatur, voluisse voto illo se obstringere eo modo, quo valere potuit; cum ergo valere potuerit saltem in his, quæ sunt in ipsius votentis præjudicium, atque adeo in vim voti simplicis, rectè censendus est, cum (etiam stante nullitate professionis) teneri voto simplici in suum præjudicium; quia tamen hoc votum non importat vim dirimendi matrimonium eo stante contractum; aut obligationem permanendi in Religione, mortuo altero illicitè quidem, sed valide contrahit aliud matrimonium, nec in religione permanere; aut, si ab altero repetitus fuit, eo defuncto ad religionem redire tenebitur. Sanchez autem *l. 7. D. 27. n. 13.* pro ea sententia (ubi quis profiteretur ex metu) in cujus favorem illum adducit Diana, nullum omnino verbum habet.

ARTICULUS II.

An, & qualiter conjugatus possit suscipere sacros ordines?

R Esp. non posse licitè, sine alterius licentia; constat ex c. *Conjugatus*. 5. 2850
Nnnn 2 h. r.

h. t. de quo superius n. & c. Sanè. 6. eod. ibi: Sanè, si conjugati consenserint ordinari, Uxoris voluntas prius est requirenda; ubi subiungitur: Auctoritate Apostolica prohibemus, ne Uxoratum presumatis in Episcopum ordinare, nisi uxor prius professa continentiam, sacrum sibi velamen imponat, & religiosam vestem assumat. Cæterum circa hanc & similes juris dispositiones, dubitari potest, 1. an conjugatus, sine consensu Uxoris non tantum illicitè, sed etiam invalidè recipiat sacros ordines? 2. an hoc intelligatur de conjugato solum post matrimonium consummatum? 3. an procedat de 4. minoribus ordinibus? 4. an requiratur, quòd Uxor, præter licentiam Viro datam, aut continentiam voveat? aut religionem ingrediatur? 5. an susceptione sacri Ordinis dissolvatur prius matrimonium consummatum? 6. an saltem ratum tantum? 7. an dirimatur contrahendum, vel contractum post susceptos Ordines? 8. an Uxor Virum sine ipsius licentia in sacris ordinatum possit repetere? 9. an talis, etiam Presbyter, Uxori redditus, teneatur petenti debitum reddere?

2851 Ad 1. r. Quod recipiat quidem illicitè; sed non invalidè; nam valor ordinationis non pendet à consensu Uxoris, sicut valor professionis; votum enim continentia in præjudicium Uxoris irritum est; ubi autem non stat votum continentia, non stat valor professionis, cum tale votum sit de essentia status Regularis, non autem Clericalis, ut ostendimus *lib. 4. decret.* Ad 2. r. negativè, nam textus indefinite loquitur de conjugatis, ut constat ex c. *Sanè* in n. 2850. & ratio est, quia talis mutatio status quantumvis nondum cognita Uxori præjudiciosa est, ergo sine consensu ejus, Viro illicita est, etiam stante matrimonio rato tantum. Ad 3. r. affirmativè ex c. *fin.* de temporibus ordinat. in 6.

2852 Textus sic habet: Nullus Episcopus, vel quivis alius infanti (nisi fortè religionem intraret) seu illiterato, sed nec absque sui licentia homini diocesis alienæ *Clericalem presumat conferre tonsuram; nec etiam conjugato, nisi volenti religionem intrare, aut ad sacros ordines promoveri: prout est sacris Canonibus definitum. Qui verò contra fecerit (ut in eo, in quo peccaverit, puniatur) per unum annum*

à collatione clericalis tonsuræ duntaxat noverit se suspensum. Ex hoc textu deducitur communiter, quòd nullus Episcopus alicui conjugato, non ingredienti Religionem licitè conferre possit *primam tonsuram*; secus, suspendi per annum ab ejus collatione, ut constat ex textu, & cum communi tenet Sanchez *l. 7. enarr. D. 38. à n. 6.* adeoque nec ordines minores; nam vel talis Vir vult ingredi religionem, vel non vult? si vult post *matrimonium consummatum*, eget licentia Uxoris, adeoque etiam ut recipiat tonsuram, cum solum titulo talis ingressus licitè tonsurari possit. Si ante matrimonium consummatum, non egebit quidem licentia Uxoris, sed illicitè recipiet tonsuram, si solum simul let se ingressum, & assumendo statum clericalem, præjudicet Uxori, ratione status noviter assumpti, licet non simpliciter incompatibilis cum matrimonio. Si autem non vult ingredi religionem, prohibitus est à prima tonsura, vi dicti c. *Nullus, fin. h. t.*

Ad 4. r. ut recipiat sacros ordines 2853 (non numerando inter hos *Episcopatum*) sufficere, quod ab Uxore continentiam vovente sit absolutus, per c. *Conjugatus 5. h. t.* Sed quæstio est, an Uxor cum voto perpetuae continentia possit remanere in seculo? respondit Pirhing *h. t. 59.* sufficere, si sit senex, & versetur etiam extra periculum incontinentia, id, quod etiam notavimus in præmissis, si verò sit Juvenis, vel de incontinentia periculo suspecta, *teneri etiam Religionem profiteri*, probat hoc ex glossa, ut ait, à plerisque recepta in c. *Conjugatus V. ab uxore Abbas* *ibid. n. 4.* Sanchez cit. *l. 7. dis. 39. n. 6.* & sumitur ex c. *Episcopus 6. dis. 77.* quod est desumptum ex concilio Agathens. c. 16. & 17. ubi dicitur, *sanè, si conjugati juvenes consenserint ordinari, etiam uxorum voluntas ita requirenda est, ut sequestrato mansionis cubiculo, Religione promissa, postea quam pariter conversi fuerint, ordinentur;* ubi etsi Gl. V. *Religione* dicat; eo nomine intelligi castitatem, hæc tamen expositio violenta est, & vim infert literæ; sicut ergo, si vir ingrediatur Religionem, sufficit, si uxor sit senex, & non suspecta de incontinentia, ut votum continentia edat in seculo: si verò Juvenis sit, vel suspecta de incontinentia, requiritur ingressus

sus ipsius in Religionem, juxta c. *cum sit*. 4. c. *uxoratus* 8. c. *ad Apostolicam* 13. h. t. ita idem dicendum, si vir ad ordines promoveatur.

2854 Verum, si dictus Author velit in hoc casu, ubi vir de licentia Uxoris juvenis & suspectæ de periculo incontinentiæ, suscipit ordines, requiri non tantum, quod mulier illa voveat continentiam, sed etiam religionem ingrediatur, hoc est, fiat verè religiosa, probabilius negatur ex dict. neque hoc evincunt rationes allatæ; nam religionem profiteri, dupliciter intelligi, ac exponi potest 1. strictè, pro eo, quod est fieri religiosum; 2. recipiendo se à vita, & conversatione, seu commoratione inter seculares ad vitam intra claustra religiosa, ac personas religiosas, præcisè actionibus & periculis seculi, ut diximus n. cit. & hoc sensu in præsentem rectè accipi, ly *religionem ingredi*, cum hæc expositio funderur in ipso jure, de quo n. cit. probabilius dicitur, cum sic jura iuribus concilientur, & concordent.

2855 Ad c. *Episcopus* dist. 77. ex CC. Agath. rectius colligi textum *religione promissa*, de voto continentiæ (cum *promissa religione* ad aliquod teneri, rectè intelligatur de voto) id, quod textus satis clarè insinuat, ibi: *sequestrato mansionis cubiculo*, hoc enim solum denorat, eam debere religionem promittere se, ne vir maneat, vel habitare possit cum Uxore, ut exponit Barbosa in dict. c. *Episcopus*; & apud eum Barthol. à S. Fausto l. 5. q. 118. si enim textus vellet, quod talis mulier fiat religiosa, opus non erat cavere, ut sequestraretur mansionis cubiculum, cum hoc aliunde certum sit, quod mulier, religiosa facta, à viro sequestrata etiam domo, & non tantum cubiculo, vivere debeat; potius igitur textus loquitur, *si maneat in seculo*, hoc est in seculari domo inter seculares; quia textus ille non loquitur de nostro, quod hoc casu tantum particulari mulieris juvenis, sed æque de casu mulieris senis, & non suspectæ de periculo incontinentiæ, sed relate ad hanc ly *religione promissa* non significat fieri religiosum, ergo nec relate ad illam, ex vi hujus textus.

2856 Unde negandum, expositionem Glossæ V. *Religione*, eo nomine intelligi, religionem, seu votum castitatis, esse violentam; quia si idem esset, ac religiosum

fieri, etiam mulier senex, & non suspecta de incontinentiæ periculo, deberet promittere religionem, hoc est, religiosam fieri vi c. *Episcopus*; nam hoc æque loquitur de hac, ac de altera, nimirum generaliter, ut patet ex ejus verbis in n. 855. Et quamvis dictus Author citet P. Sanchez l. 7. D. 39. n. 6. ratio tamen ex illo desumpta non probat: cum enim ait cit. n. 6. si Uxor juvenis professi compellitur ingredi religionem, à fortiori Uxor promovendi ad ordines. Nam R. N. ant. ex n. 2839. Ad id, quod additur, facilius clericum secularem posse invisere Uxorem, & conservato pristino amore, eam familiariter uti; unde potentissimo periculo incontinentiæ exponitur, & tantum aberit, ut moraliter loquendo ipse vir clericus factus Uxorem invisens ejus incontinentiam corrigat, ut potior occasio incontinentiæ sit ipsemet ejus curam gerens. R. totum hoc cavere, si Uxor cum voto continentiæ perpetuò vivat intra Monasterium inter Regulares, quin fiat Religiosa; cum ipse Sanchez, jam citatus, propter periculum incontinentiæ in Uxore juvene, tantum urgeat, *ne maneat in seculo*.

Ad 5. R. negativè ex dict. l. 4. *decret.* 2857 à fortiori, ut mox dicemus in respons. seq. Ad 6. R. pariter quod non, de quo V. dicta eod. lib. 4. Ad 7. R. quod sic ex ibid. dict. Ad 8. R. quod possit, ex n. 2846. Ad 9. affirmandum est; quia, esto quantum est ex se, sincere vovisset castitatem in susceptione ordinum, & hoc, si non in vim voti sollemnis, saltem in vim voti simplicis valuisset in suum, non tamen Uxoris præjudicium ex dict. supr. quod intellige, si validè sacros ordines suscepisset, nam si invalidè (pura si ordinans se finxit Episcopum, cum in re non esset) controversum tamen est, an talis, qui verè ordinari voluit, sed invalidè ordinatus est, teneretur voto simplici castitatis? affirmativam sequitur Joannes Andreas, Dominicus, Brunellus, & alii apud Sanchez tom. 2. de Matr. l. 7. D. 27. n. 13. quorum ratio est; quia proficiens in religione, quam falso existimabat approbatam, vel alias invalidè, tenetur ob suam proficendi intentionem voto simplici castitatis. c. *Quidam* & c. *Placet* de convers. conjug. similiter ergo invalidè ordinatus tenebitur ob intentionem validam

dum ordinem suscipiendi, simplici castitatis voto. Et confirmatur, quia procedit in hoc casu ratio decisionis illorum textuum, nimirum, ut actus, qui non valet eo modo, quo fit, valeat modo, quo valere potest: juxta textum cap. *unico*, *re. porro*, de *despons. impub. in 6.*

2858 Verum, contrarium probabilius est; ratio sumitur, ex discrimine inter statum Regularem & Clericalem; quod votum continentia sit inclusum, ac essentialiter statui Regulari; non autem Clericali, uti tradidimus cum D. Thoma, & aliis *lib. 4. Decretal. tit. 34.* est ergo differentia inter invalidè *profitemem*, & invalidè *ordinatum*; quia, cum castitas sit essentialiter inclusa in statu seu professione religiosa; non autem in statu Clericali seu susceptione Ordinis sacri, sed ex statuto Ecclesie, tanquam accessoria statui, & tacite in ejus susceptione promissa: hinc est, ut profitemens in religione emittat per se, & principaliter votum castitatis: quamvis ergo non valeat, ut solenne propter aliquem defectum, valebit eo modo, quo valere potest, nempe, ut simplex: at suscipiens ordinem sacrum non emittit per se, & principaliter, votum castitatis, sed accessorie, & in consequentiam status, ob Ecclesie constitutionem. Quando igitur principale non valuit, id, quod venit in consequentiam, nullum effectum producere potest, *L. 3. §. finali, ff. de serv. rustic. præd. L. cum principalis, ff. de regul. juris;* & ita tenet Sanchez *tom. 2. Matr. l. 7. D. 27. n. 13.* cum Paludan. Gabriele, & aliis, *ibid. relatis.*

ARTICULUS III.

De reliquis ad hunc Titulum pertinentibus.

2859 Cum inter Conjuges, præter ea, quæ jam diximus, evenire possint diversi casus alii, de quibus agitur hoc titulo, paucis eos proponemus; prima igitur quæstio est, an, si unus Conjugum vovit continentiam temporalem, v. g. ad annum, de alterius quidem consensu, sed non vicissim edentis votum continentia perpetua, elapso tempore, ad quod illius votum porrigebatur, teneatur alteri rursus cohabitare, ac debitum reddere? *re. quod sic, ex c. Charissimus. 11. h. t. ubi Cælestinus III. mandat, ut, si Uxor in gravi infirmitate continentiam voverit, & vir ad*

tempus præbuerit consensum, maxime si non idem Vir continentiam voverit perpetuam, ut eandem Viro cohabitare faciat ille (scilicet Episcopus) ad quem hæc decretalis dirigitur.

Altera quæstio est, an, si ambo conjuges de mutuo consensu continentiam voverint, & unus de alterius licentia Religionem professus est, remanens, seu Religionem non ingressus, professum à Religione revocare possit? hic casus continetur in *c. Dudum 20. h. t.* cum autem casus sit prolixior, quantum est ad præsens institutum nostrum, hæc illius Summa est: Pontifex *Monialem quandam, qua impetrata à Viro licentia, Monasterium ingressa, & Religionem professa fuerat, ab impetitione ejusdem viri* (qui cum castitate promissa cujusdam hospitalis obsequio se devovisset, facti poenitens illam revocare volebat) *penitus absolvit*, ipsūque virum, perpetuo silentio illi imposito, à consortio secularium jubet recedere, quia proponebat se illius ætatis esse, ut sine suspitione incontinentia non valeat in seculo remanere, ex quo colligitur dicendum negativè ad propositam quæstionem.

Tertia quæstio, an, si unus conjugum factus sit adulter, alter innocens, ipso etiam invito, possit transire ad Religionem, vel sacros ordines suscipere? *re. quod sic ex c. Constitutus 15. h. t.* Nam, cum quidam Acolythus H. quandam puellam R. duxisset Uxorem, eamque cognovisset; amici verò puellæ propter discordiam inter eum, & ipsos, puellam alteri V. copulassent, & ipse Presbyter ordinatus Ordinem Cisterciensem intrasset; Pontifex re ad se delatà, *prædictam mulierem à dicto V. recedere, ipsamque ne prædictum Monachum impeteret, per censuram cogi mandavit.* Cæterum, qualiter conjuges possint mutare statum post sententiam divortii? diximus *L. 4. decret. à n. 1583.* & an innocente Religionem professo, etiam Reus teneatur Religionem profiteri? *ibid. 1582.* Circa hoc ex dict. *c. Constitutus* habetur, quod divortium perpetuum, legitime celebratum, innocenti (præter jus divertendi, & acquirendi dotem, ac dotalitium nocentis) tribuat etiam jus ingrediendi statum religiosum, ac in eo proficendi, vel assumendi sacros ordines, vel etiam in seculo votum simplex castitatis emittendi: ut

jam alibi diximus, & notat etiam Tambur. l. 3. de mat. l. 6. c. 3. §. 1. n. 5.

2862 Hinc, si quæras, an conjunx innocens possit adulterum à se dimissum, iterum revocare, & hic teneatur ad eum redire? R. si neuter mutavit statum, Reum non posse, & hunc, teneri, quamvis sententia divortii præcesserit. Quia, cum sententia divortii facta sit in favorem innocentis, non debet in ejus damnum retorqueri ex universalis lege, quod favore 6. Cod. de Legibus; ita Sanchez l. 10. D. 10. n. 3. Adulterii enim poena non debet ad ultro immunitate, tribuere L. Relegator 7. ad fin. ff. de interdicit. & relegat; Secus est, si innocens mutavit statum; ut, si suscepit ordines &c. sic enim jus illud à se abdicavit, cum ille status sit immutabilis, & cum matrimonio incompatibilis; hinc supposita hac innocentis mutatione quoad statum, potest etiam adulter mutare statum: sed, quid si innocens, in seculo manens, emisit solum votum simplex castitatis? Respondet Sanchez n. 6. tunc posse repetere; quia sic non abdicat se per hoc votum jure suo, & non privatur jure justitiæ, quod habet, ut teneatur alter reddere, si ipse petat.

2863 Difficultas est, an adultera, postquam statum jam mutavit, teneatur redire ad Virum innocentem si ipsam repetat? pro hoc supp. 1. adulteram non posse (ante sententiam) mutare statum in præjudicium Innocentis, quia delictum ipsius non debet illi commodum præstare. L. itaque ff. de furtis, & est inter Doctores commune, Supp. 2. quando sola sententia Judicis Laici præcessit, detrusens adulteram in Monasterium, ut agat poenitentiam, (ut habetur in Auth. & hodie Cod. ad Leg. Juliam de adult.) antequam profiteatur, posse eam à viro revocari; elapso autem biennio non concedi illi, invito Viro veniam profitendi; Nec enim privatur vir jure illam revocandi, etiam elapso biennio, non emissa per uxorem professione: Vid. Sanchez D. 10. n. 8. quia, quamdiu res manet integra, jus illud manet penes innocentem; biennium autem in Authent. solum apponitur tanquam terminus, intra quem dimissa liceat profiteri, his positis.

R. non licere conjugi adultero, etiam lata Canonice sententiâ divortii, invito, ac contradicente innocente, profiteri re-

ligionem, hinc, si ingrediatur, potest revocari. Adulter enim innocenti, volenti, reconciliari tenetur, & juri Innocentis præjudicare nequit professio, ergo: ita Sanchez n. 12. Idem dic, innocente ignorante, & inconsulto; cum enim is jus habeat non admittendi illi mutationem status, ipso inconsulto assumi non potest, sic Sanchez n. 13. cum D. Thoma in 4. D. 35. q. unic. A. 6. ad 3. sufficiens autem censetur licentia, si innocens sciat, quod adulter velit mutare statum, & cum ille possit, non contradicat: D. Anton. 3. p. h. 1. c. 21. §. 6. hinc valide mutat statum adulter post divortii sententiam, si id sciat innocens, nec contradicat, intellige, si possit citra periculum majoris mali. Ut autem adulter de licentia innocentis mutet statum (v. g. ingrediatur religionem) non requiritur, ut etiam innocens mutet statum, & religionem ingrediatur, sed potest manere in seculo, ita clare Sanchez n. 15. cum Soto & aliis, quod verum est, licet innocens in seculo remanens nec votum castitatis emittat; ratio est, quia id nullo jure cautum est.

Dices hoc esse contra c. Sanè c. cum 2864 sis, c. significavit de convers. conjug. ubi prohibetur mutatio status conjugibus, altero in seculo manente absque voto castitatis: R. intelligi, ubi matrimonium est integrum; non verò, ubi latum per divortium. Cum enim innocens sic jam liber à jugo debiti conjugalis sit, quin ipse mutet statum, alteri veniam dare potest mutandi.

Dices contra: ergo potest innocens 2865 adulteram, ad Monasterium detrusam, etiam postquam emendata est, ex eo revocare; hoc autem est contra c. gaudemus de divortis, ubi dicitur: quod si mariti, mulieres, quæ lapsu carnis ceciderunt, conversas noluerint recipere, eas oportere manere in claustris acturas perpetuam ibi poenitentiam; ergo. R. dist. ma. si innocens de emendatione mulieris diligenter commonitus, noluit eam recipere C. si non commonitus. N. ma. illud autem; non hoc, est contra c. gaudemus, ratio est, quia si innocens, de ejus emendatione commonitus, noluit eam recipere, censetur reconciliationi connivens, consequenter veniam concedens, ut ad religionem transeat, hinc adulter emendatus,

datum, & innocente reconciliationem denegante, libere, etiam invito illo, ingreditur religionem, ut docet Sanchez *D. 10. n. 16.* Not. autem ly *diligenter communiti*, nam hoc significat *frequentem*, & *seriam admonitionem* innocentis, & requiritur, ut facta sit ab ordinario, ut pat. ex c. *gaudemus*.

2866 Quarta quæstio est, an conjugatus, matrimonio nec dum consummato, possit Religionem ingredi, ac in ea profiteri, etiam invito altero? *R.* quod sic ex c. *verum*, 2. h. t. ibi: *post consensum legitimum de presenti, licitum est alteri, altero etiam repugnante, eligere Monasterium* (sicut sancti quidam de nuptiis vocati fuerunt) *dummodo carnalis commixtio non intervenerit inter eos*: & alteri remanenti (si communitus continentiam servare noluerit) licitum est ad secunda vota transire. Quia cum non fuissent una caro simul effecti, satis potest unus ad Deum transire, & alter in seculo remanere.

2867 Ex isto textu dubitari potest 1. quo jure professio religiosa dissolvat matrimonia fidelium rata tantum? 2. quale privilegium Conjugibus concessum sit pro ingressu Religionis ante matrimonium consummatum? 3. an matrimonium censeatur consummatum in ordine ad tollendum hoc privilegium, per copulam, habitam inter eos ante matrimonium contractum? 4. intra quod tempus licitum sit sponsis de presenti, seu conjugibus ante matrimonium consummatum ingredi Religionem? 5. an privilegium ingrediendi religionem perdat sponsa per copulam primo bimestri vi extortam à sponso? 6. an hoc non obstante licite ingredi valeat religionem? 7.

an, si vi esset oppressa per alium, quam suum Conjugem? 8. an, si consensisset in ejusmodi copulam? 9. an solvatur matrimonium fidelium ratum tantum, si vir suscipiat sacros Ordines? 10. an propter adulterium spirituale unius, seu lapsum unius in hæresim, vel Apostasiam?

Ad 1. *R.* probabilius esse, quod jure 2868 solum Ecclesiastico, prout fuse ostendimus *lib. 4. n. 445.* Ad 2. *R.* id constare ex c. *verum*, 2. h. t. de quo etiam *V. Lib. 4. n. 461.* Ad 3. resp. negativè ex *Lib. 4. n. 460.* Ad 4. resp. quod intra spatium duorum mensium, c. *Ex publ. o. 7. h. t.* de quo *V. Lib. 4. n. 457.* Ad 5. resp. quod sic ex *lib. 4. n. 464. Et seqq.* Ad 6. resp. negativè, per se loquendo, ex *eod. n. 465.* Ad 7. & 8. resp. quod mulier per talem copulam vel coactam, vel etiam voluntariam non quidem amitteret privilegium, quod primo bimestri ante consummatum matrimonium conceditur Conjugibus, nam adhuc staret matrimonium non esse consummatum; in 1. autem casu fore adulteram materialiter; in 2. formaliter *V. Lib. 4. n. 472.* Ad 9. *R.* quod non, ex *Lib. 4. n. 288.* Ad 10. resp. negativè ex *Lib. 4. n. 1549. ex c. Quando. 7. de divert. ibi: si verò alteruter fidelium conjugum vel labatur in hæresim, vel transeat ad gentilitatis errorem, non credimus, quod in hoc casu is, qui relinquitur, vivente altero possit ad secundas nuptias convolare*, licet in hoc casu major appareat contumelia creatoris, de quo etiam agitur in c. *Quæsvit. 2. de divert. ibi: si Conjugem suam ad infidelitatis maleficium traxerit, à viro poterit separari, ita quod ei nubere alii non licebit: quia licet separentur, semper tamen Conjuges erunt. In viris quoque presentis sententia forma servetur.*

QUÆSTIO XXXIII. IN TIT. XXXIII. DE CONVERSIONE INFIDELIUM.

2869 **E**X Rubrica præcedentis, & hujus Tituli colligitur duplicem esse *conversionem*; unam, fidelium ad Religionem, seu statum religiosum; alteram, infidelium ad veram & salvificam fidem; postquam igitur priori ti-

tulo actum est de Conversione Conjugatorum fidelium, exponendo, quid juris sit uno eorum ad Religionem, vel etiam statum Clericalem converso; presenti Titulo traditur, quid dicendum, uno infidelium Conjugatorum converso ad veram fidem?